

DOĞA VE İNSAN

İnsan etkisinin bulunmadığı, kendiliğinden oluşmuş olan mekâna doğal ortam denir. Doğada 5 temel ortam bulunur. Bunlar havaküre (atmosfer), taşküre (litosfer), suküre (hidrosfer), canlıküre (biyosfer) ve buzküredir (kriyosfer).

Çevremizde bulunan unsurlar ise doğal ve beşerî olmak üzere ikiye ayrılır. Sıcaklık, rüzgarlar, akarsular, denizler, buzullar, akıntılar, dağlar, mağaralar, ormanlar, madenler gibi unsurlar doğal iken şehirler yollar, barajlar, köprüler, fabrikalar ve tüneller gibi unsurlar ise beşerî unsurlardır. İnsanın içinde yaşayıp şekillendirdiği, kendine has yapılar ve sistemler kurduğu ortama ise beşerî ortam denir. Doğal ve beşerî ortamın birlikteliği de coğrafi ortamı oluşturur.

Doğa – İnsan Etkileşimi

Doğanın İnsana Etkisi

Kutuplardaki insanların kalın kıyafetler giymesi.

Ekvatorial bölgede yerleşimin dağların yüksek kesimlerine kurulması.

Sulak arazilerde pirinç tarımı yapılması.

Verimli delta ovalarında daha iyi tarım yapılması.

Ormanların yaygın olduğu yerlerde ormancılık faaliyetleri ile mobilya sanayisinin gelişmesi.

Maden ve enerji kaynaklarının bol olduğu ülkelerin daha rahat kalkınması.

İnsanın Doğaya Etkisi

Akarsu vadilerine barajlar yapılması (Atatürk Barajı)

Kanallar ile büyük su kütlelerinin birbirine bağlanması (Panama Kanalı)

Deniz doldurularak havalimanı inşa edilmesi (Ordu – Giresun Havalimanı)

Sulak alanların kurutularak tarım alanı yapılması

Doğanın Doğaya Etkisi

Volkanik faaliyetler sonucu bitki örtüsünün üzerinin küller ile kaplanması

Yıldırımların orman yangınlarına yol açması

Depremlerin heyelanları tetiklemesi

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki olaylarda gerçekleşen etkileşimin yönünü “doğanın insana etkisi”, “insanın doğaya etkisi”, “doğanın doğaya etkisi” veya “insanın insana etkisi” şeklinde belirleyiniz.

Fotoğraf 1: 2010 yılında Akbelen Ormanı

Fotoğraf 2: 2023 yılında Akbelen Ormanı

Fotoğraf 3: 6 Şubat Depremleri (2023) sonrası
Kahramanmaraş

Fotoğraf 4: Yıldırımların neden olduğu bir orman yangını

Fotoğraf 6: Japonya'da (Hokkaido) depremlerin tetiklediđi heyelanlar

Fotoğraf 7: Dağlık bir alanda tüneller ile sağlanan ulaşım

Fotoğraf 5: Deniz doldurularak inşa edilen Ordu - Giresun Havalimanı

Fotoğraf 8: Türkiye'nin en büyük hidroelektrik santrali olan Atatürk Barajı (şanlıurfa - Adıyaman)